

Lebrecht Gaspar

VASINOM ULICOM

Kada je iznenada stala ispred Simona više nije bio siguran šta je uopšte očekivao ako je išta očekivao. Ono što se dogodilo bilo je podrazumevajuće. Tek, svojom pojavom mu je nametnula zaključak da je samo tako mogla da izgleda kako je izgledala i nikako drugačije. Sada, kada se pojavila, već mu se čini da do pre nekoliko trenutaka nije ništa zamišljao, mada nije toliko ni siguran u to. Zatečen je njenom pojavom. Zna da se sve nekako u ovom trenutku podrazumeva; osećao je svim svojim čulima, celim svojim ustreptalim telom da se k njemu stepeništem uspela lepota koja je sve vreme obitavala u njemu već tisuću godina.

„Simone, ne možeš ni pojmiti koliko se radujem ovom susretu“, rekla mu je uz širok osmeh i već u sledećem trenu, sa bljeskom radosti u oku, nakon što se izdigla na vrhove prstiju, već mu je bila u podrazumevajućem i svrsishodnom zagrljaju, tako prirodnom i tako ljudskom; tako toplom da mu je srce snažno zaigralo. Bio je ispunjen iznenadnim i bezmernim osećanjem ljubavi, kao da je miris njene puti bio u njegovim nozdrvama od kako zna za sebe.

Sve mu se to čini neshvatljivim i pita se kako je to bilo moguće da je ranije nije primetio, već tek u trenutku kada je stigla do podnožja kratkog stepeništa i stala tu, na jedva dva metra pred njim. Ali sada pak, iako u neverici zna, kao da je već negde video njen brzi korak koji se razlikovao od bilo čijeg koraka koji je video, a opet prilazila mu je tako običnim, možda zato i poznatim, prirodnim hodom koji je mogao biti samo takav kakav je bio i nikako drugačiji. Tanka kratka crvena jakna joj je prirodno isticala tamnu put lica uokvirenog kratkom i nemirnom, kao ugarak crnom kosom. Njene neverovatno sjajne i savršeno oblikovane oči koje su se široko smešile, zapravo smejale kikitom, zadovoljne, biće i za nju iznenadnim trenutkom, govornice su više nego rečito: da, to sam ja, Ronit, kako inače?

„I ja se radujem“, zbunjeno joj je odgovorio, iako nesiguran u svoja čula za koja misli da su upravo registrovala sličnu rečenicu, te se osvrnu kao da je pokušao da zadrži

eho njenih reči ili nešto slično, nešto što je izgubio pa ga sada traži.

U svakom slučaju, siguran je, nju, Ronit, ovakvu kakva upravo stoji pred njim bi prepoznao čak da je među zvezdama skrivena. To jeste ona. Tako očigledno i podrazumevajuća. Pobogu, kako je mogao samo da posumnja da je možda neće prepoznati? Očito je, oduvek je zna. Ne sumnja više, zna je celog svog života. Tačnije, celog njenog života. Tu nasmejanu mladu ženu poznaje iz nekog života za koji nije ni znao da je proživio.

Nemirna, a opet, činilo mu se, teška premda kratka kosa i crne oči koje plamte povrh osmeha koji joj titra u krajevima nenašminkanih usana – to je odraz onostrane, prave i transcendentalne Ronit koju je nosio u sopstvenoj, a opet, do ovog trenutka nepoznatoj prošlosti.

Nije bilo nikakve sumnje, taj je osmeh nosio u sopstvenom pritajenom sećanju, možda iz nekog drugog života ili samo iz drugog vremena na koje ga podsvest vraća. Prepoznao je i onu malu boru koja je potcrtavala prirodni osmeh njemu tako blizak i drag, uostalom kao i što su mu bili poznati i ti kratki pokreti glavom koji su pratili njene energične kretnje.

Da, zna! Setio se. Podseća ga na Nastasiju iako su tako različite i neuporedive. Kako je to mogao da ne uoči čak i pre no što je stala pred njim. Taj osmeh. I taj pogled.

I sada, gleda je dok tu stoji na vrhu stepeništa kojima se tren ranije lagano uspela, čini mu se da je sitnija nego što je uistinu bila - poput Nastasije.

Čak i kasnije, kada mu je već bilo očito da greši i da nije bila tako krhka kao što mu se u prvi mah dojmilo, odbijao je to da prihvati, u njegovoj uobrazilji ostaće večno tanka i krhka devojčica, onakva kakvom je pamti, kako Nastasiju pamti.

Učini mu se da je svo ono mnoštvo bučnog i u pokretu ustreptalog naroda, čitav onaj do malopre šareni svet na trgu izbledeo i rasplinuo se. U njemu je damarao sopstveni glas: Nastasija, dete moje. Tako te volim. Tako mi nedostaješ.

Onda ga je trgao njen glas.

„Hajdemo nekud gdje je tišina i gdje nema ljudi.“

„Idemo“, odgovori joj i u očima mu se pojavi osmeh.

Nije siguran da li ga je njena pojava zatekla nespremnog za susret, ili ga je iznenadilo to što ga je prepoznala i prišla mu daleko od mesta na kojem su se trebali susresti; ili njena neposrednost?

To što je nekako baš u to vreme sunce zalazilo za zgradu Narodnog muzeja, Simona nije doticalo, sunce u njemu bilo je u zenitu.

Dok su se probijali kroz gužvu nastalu oko kamiona sa kojeg se govornik obraćao masama sveta koje su i dalje neprestano pristizale sa trga koji su upravo ostavili za sobom, ali i iz poprečnih ulica, te ispunjavale Vasinu i Studentski trg, čineći sav taj prostor iz časa u čas sve neprohodnijim, Ronit se osvrtao i zagledala lica žena i muškaraca sa kojima se mimohodila, upijajući energiju kojom su zračili.

„Simone, ovo je fascinantno”, doviknula mu je u trenutku kada se okrenuo da proveriti da li ga prati. „Kao da je vrijeme ovdje stalo. Ovo je kao nekad.“

„Da, kao nekada je. Možda? Ipak vreme nije stalo, ono samo drugačije teče u Srbiji, nego tamo, u belom svetu“, odgovorio joj je iako mu je bilo posve jasno da je to bio njen zaključak, ne i pitanje. Poslednji put je bio na protestu petog oktobra, beše to pre devetnaest godina. Onih par potonjih dana ne računa, slavilo se burno. Slavila se pobjeda nad zlom. Seća se da su trgovci bili ispunjeni ljudima kao i danas. Ipak ne, ne kao danas, pomisli, tada su lica prolaznika bila drugačija, na njima se mogla čitati radost i nada, nada naročito. Seća se i one pozne zimske februarske večeri pre dvadeset i dve godine, jedan mesec i osam dana, kada je grleći Nastasiju koja je kraj njega drhtala od studeni i pored toga što ju je svojim telom štiti od ledenog vetra koji je uz Francusku ulicu i kroz ogoljene grane baš kao i danas što su, nadirao preko trga i tamo se, u Kolarčevoj ulici, nedaleko od mesta sa kojeg je upravo posmatrao široki plato i ljude u pokretu, razbijao o masu sveta iza kordona koji je tvorila odlučna i nasmejana mladost. Iako je bila zima, a mraz šticao za obraze, Nastasija se smešila i upinjala se, kako bi poput nebrojanih devojaka kojima se divila, poput jedne Nataše koja joj je dala ružin pupoljak i propustila je ispred sebe, u toj jedva pedesetak metara dugoj ulici između plastičnih štitova proturila ruku i pokušala da policajcu zadane cvet za rever. Seća se. Kao da je bilo juče. Divila se Nastasija svim tim devojicama koje su iz dana u dan, iz noći u noć svojim telima i mladosti velikog srca tvorile snažan kordon prkosa, neupitni argument naspram besmislenog ludila – devojicama koje

su svojim osmesima i svojom odlučnošću postidele uniformisani nemi bedem.

„Teško je probijati se, zar ne?“, prenu ga Reinin glas i povratu u stvarnost.

„Skoro je nemoguće probiti se dalje“, odgovorio joj je, nemoćno šireći ruke. Tim gestom kao da je želeo da opravda sopstvenu nemoć da se udalje od kamiona sa razglasom i pobegnu od kakofonije glasova, buke pištaljki i jedva razumljivih povika, od reke ljudi u uzburkanom pokretu. „Hajde bar da se pomerimo u kraj dok povorka ne krene u šetnju ili nam se ukaže prilika da se izvučemo.“

Ronit klimnu glavom i dodirnu njegova pleća, kao da ga gura. Potom pođe za njim. Uspeli su da se sklone u kraj i smeste u neveliki ulaz između dva izloga. Jedno vreme su tu stajali mimo gomile i iščekivali da se nešto dogodi.

„Znaš, Ronit, ovo tek na tren podseća na zimu 1996/97.“, iznenada Simon prekide ćutanje. „Sve isto, masa sveta koja se tiska, kamion sa ozvučenjem, govornici, šetnje, zviždanje, smeh. Sve isto, ali tako drugačije. Tada, tamo, u Kolarčevoj je u jednom trenutku bio postavljen kordon policajaca sa namerom da spreči prolaz pobunjenih mladosti ka Terazijama. Studenti su došli do kordona specijalaca i stali pred njih, bez straha, sa osmesima, samouvereno. Kasnije su im se pridružili i Beograđani. I tako, stajalo se satima. Policija u punoj opremi za razbijanje demonstracija sa jedne strane, studenti sa svojim profesorima i građani sa druge strane. Niko nije popuštao. Pala je i noć. Policajci u kordonu su se smenjivali na svakih par časova. Prošla je i ponoć, a mladost nije odustajala. Tako je i zora dočekana. Bila je to prva velika pobjeda. Onda su studente zamenili njihovi profesori, a onda su profesore zamenili građani. Pa opet studenti. Iz časa u čas, iz dana u dan, iz noći u noć, i onda bi sledećeg dana sve kretalo ispočetka. Kordon na kordon, mladost spram bezumlja. Ovde ipak ne vidim tadašnji osmeh, nema ni one rešenosti da se istraje. Tada sam mislio da je mladost pobedila”, pa se nakon nekog vremena oglasi ponovo: “Valjda je pobedila? Bar u tom trenutku. Ali, možda mi na koncu nismo?”

„Znam, Simone, sve to znam, iako sam te zime bila u Beogradu, nisam bila na tim protestima, imala sam dvanaest godina i gomilu strahova“, onda joj glas zadrhta i učuta da bi tek nakon nekog vremena tiho i nesigurno dodala: „I traumatična iskustva iz zbjegova nakon Oluje.“

„Kao i Nastasija”, uskoči joj u reč. „I ona je te zime imala gomilu strahova i nešto manje, tek osam godina.“

„Nisu ni moji dolazili”, nastavi Ronit. „Znaš, bili smo izbjeglice iz onih kolona koje su se vukle na traktorima, sama sa majkom i bošćama, izgubljena na putu ka neizvjesnosti nove sredine. Otac je bio u logoru, u Lori. Teške su to bile godine za nas.”

Simon je pogleda i zaključio da ništa ne zna o Ronit. Zapravo stvorio je sebi posve pogrešne zaključke. Ono par podataka koje je o njoj saznao, njena ijekavica sa poznatim purgerskim akcentom koji je nekoć i sam brzo prihvatao i koristio u zagrebačkim kafanama stvorili su u njemu čudne, u svakom slučaju pogrešne i ni u čemu utemeljene pretpostavke, a da ih pritom nije ljudski ni artikulisao.

„O tebi ne znam ništa”, priznade. „Zapravo, sada mi postaje jasnije razlog tvog javljanja na konkurs.”

„Upravo”, odgovorila mu je.

„Zašto nisi poslala priču koju si tada imala na umu?”

„Zakasnila sam na natječaj, sjećao se, a i vjerovala sam da je Terapija za superheroje prikladnija za časopis”, odgovorila mu je sležući ramenima.

„Molim te, pošalji mi je, voleo bih da je pročitam.”

„Poslat ću ti je, Simone. Svakako. Nego, prekinula sam te, a čini mi se, htio si još nešto da mi kažeš, zar ne?”

Simon je pogleda ispitivački pa se priseti šta je imao na umu.

„Da, hteo sam. Ma, ništa bitno”, odgovori joj i odmahnu rukom.

„No, ajde, reci, interesira me.”

„Čini mi se da mi je ceo život protekao na ulici”, započe sa ustezanjem. „Kao da se ovde ništa drugo i nije dešavalo. Sve će biti da tada, te zime 96/97. nismo pobedili? Da jesmo, ne bi bilo 5. oktobra. A bilo ga je. I opet isto, da smo tada, 5. oktobra pobedili, ne bi ovaj narod i neka druga mladost, deca one mladosti, danas bila ovde i duvala u pištaljke protiv istih onih koji su nam devedesetih zagorčavali život. Ali ne, nije ovo ni prineti onom od pre dvadeset godina.”

Iznenada se i naglo utiša, a zatim i prekinu muzika sa razglasa, da bi se začuo muški glas.

„Simone, ko govori?”, upitala ga je znatiželjno.

„Lečić, rekao bih”, odgovorio joj je pošto je nakratko osluškiavao i nakon kraćeg premišljanja. „Kao ‘96. Isto, samo dvadeset i tri godine stariji.”

Stojeći tik kraj Simona, Ronit se umiri, iskosivši blago glavu da bolje čuje.

Nakon nekog vremena Simon je prestao da sluša govornika. Lečićeve reči više nisu dopirale do njega, iste reči, iste rečenice, iste fraze, čak i ista imena kao tokom devedesetih. Gorljivi i optimistični govori kao i sa terazijske česme, jedino nema Patrijarha Pavla. Nema ni mnogih drugih. Nema Obrada. Umro je. Nema ni Biljane. U Americi je, u Bostonu. Nenad je na Floridi. Jelena je u Londonu, Goran u Minhenu. Grga je u Malmeu, bar je tamo bio. Gde je Mirjana? Gde su Nikola i Smiljana. Nema ni Hrvoja, Merime, a ni Dragane?

Njena znatiželjna usredsređenost na govornika mu je bila skoro idealna prilika da je bolje osmotri. Diskretno ju je posmatrao. Da je svako lice jedinstveno i neponovljivo, nikada nije bilo sporno, ipak, Ronit se tako razlikovala od svih drugih žena, doista, jedinstvena i tako drugačija, lik koji naprosto nije moguće da čovek ne zapamti. Znao je, to je bilo ono što ga je kod nje podsećalo na Nastasiju. Njena gusta i neobuzdana kosa bila je potiššana na čudan način, kao da nije težila da frizurom izrazi sopstvenu ženstvenost, već samo neponovljivost. Njene crte lica bile su oštre, linija nosa i jakih, malo isturenih jagodica naročito. Tu oštrinu pojačavale su guste, takođe crne obrve i duboko usađene izrazite oči koje su, paradoksalno, delovale nestvarno na tamnom licu bez šminke. I onda mu sinu – Jevrejka. Ronit mora da je Jevrejka. A Nastasija je imala i svetlu put i skoro plavu kosu, pa ipak, nekakve unutrašnje lepote i jedne i druge, tako različite, a opet na neki čudan način slične, spajale su ih u njegovoj duši.

Kada se razleže aplauz, Ronit se okrete k njemu i upita ga kako će se događaj dalje odvijati? Simon je pogleda pa sleže ramenima. Nije znao ni koliko će biti govornika ni kako je planiran pravac kretanja, tek je pretpostavio da će se krenuti jedinim mogućim pravcem, ka Trgu Republike i to joj je rekao.

„Hoćeš li da ostaneš ili da pokušamo da se izvučemo?”

„Mislim da bismo mogli da krenemo”, odgovorila mu je.

„Da, hajde, ovi protesti me neće mimoići svojom čašom razočarenja.”

„Ma da, imaš pravo. Hajdemo u pivnicu”, reče, praveći grimasu koja nije ništa značila, mada je mogla značiti bilo šta, tek onda iznenada zastade i pogleda ga iskošene glave i upita ga šta je mislio pod onim: čaša razočarenja.

„Objasniću ti, samo kasnije, kada budemo pobešli od ove galame. Zapravo kada dođe vreme i sama ćeš se u to

uveriti, a do tada, motri lica ljudi“, odgovorio joj je zagonetno.

„Dobro, onda požurimo“, reče Ronit i lagano poskoči, poput zvrka. „I meni smeta ova buka“, i brzo dodade, „odvikla sam se ovakvih skupova.“

Trebalo im je neko vreme da izađu iz mase i da se Makedonskom ulicom zapute ka pivnici.

Kada su kročili u polutamu pivnice, Simon se osvrnu i zaključio da je kao i obično u to doba dana bila skoro prazna. Htede da kao i obično krene u deo za nepušače, ali na mah se zaustavi i pogleda Ronit.

„Pušiš?“, upita je.

„Da.“

„Onda idemo u deo za pušače“, reče i zaputi se ka redu slobodnih stolova u dnu prostorije.

I tek što su se smestili, prišao je konobar i pozdravio Simona.

„Kao obično?“, pitao je.

Simon raširi ruke i uz osmeh odgovori: „Natürlich, zwei mass Bier. Kako inače?“

„Wie sie wollen“, uz osmeh odgovori kelner i ode.

Jedva da je odložio naočale u kutiju, a krigle sa tamnim ejlom su već bile na klimavom astalu.

„Eto“, reče Simon, šireći ruke. „Ovo je moje beogradsko utočište.“

Sedeći preko puta, Ronit podiže čašu i sa širokim osmehom mu se zagleda u oči i reče: „Simone, drago mi je što smo se napokon sreli. Prost!“

„I meni, naravno“, odgovorio joj je podižući čašu i dodao: „U tvoje ime, živeli.“

Ne skidajući osmeh sa lica, nestašno, poput derana nahirivši glavu na stranu, nasmejala se i uskliknula pre nego je otpila dobar gutljaj ejla: „Ma, živio ti meni, Simone!“

Trenutak kasnije, znalački je promovala po ustima prvi gutljaj tamnog piva male beogradske pivare i ocenjivala njegov ukus, pa pošto je zadovoljno mljacnula i oblizala usne jezikom, reče da je pivo začuđujuće dobro. Simon ju je posmatrao sa izvesnim zadovoljstvom. Iako mu je malopre, pred pozorištem delovala sitnom i krhkom, sada je mogao da uoči da iako jeste niska, ipak nije ni tako sitna ni tako krhka, kao da ju je tamo ona masa sveta progutala pa se u njegovim očima, dok mu je prilazila, činila malenom i nežnom, poput laticice. Daleko od toga da je bila korpulentna, bila je dovoljno snažna i odsečnih pokreta da imponuje svojom pojavom. Činilo mu se da time, kao i eg-

zotičnošću svog lika, nadomešćuje lepotu. Pokušavao je da se priseti trenutka kada mu je prišla i utiska koji je na njega ostavila. Bez sumnje, iako nije odisala ženskom lepotom, bila je na neki svoj i teško objašnjiv način neodoljiva. Sve će biti da je to ona karika koja ga je podsetila na Nastasiju. Možda je to bio razlog što je nesvesno uskliknuo Nastasija, dete moje. Možda je ta nenadano čudna lepota koja je bila pohranjena u njemu vapila za njom, Nastasijom, za njom, Ronit, sve jedno, možda je stoga u njemu damaralo ono tako jednostavno i ljudsko: Tako te volim. Srećo, tako si mi nedostajala, pače moje malo.

Diskretno svetlo koje je vladalo u pivnici ni na koji način nije promenilo malopredajne utiske koje je stekao o njenom izgledu, naprotiv, podcrtavalo je njen taman ten. Simetričnost njenog lica koju je narušavala nemirna, nekako snažna i divlja kosa i onaj pokret ruke kojim ju je nameštala, fascinirala ga je na način koji, činilo mu se, u svom životu nije imao prilike da oseti. Nikada nije imao prilike da ovako sedi sa Nastasijom, a to mu je toliko nedostajalo. Nevoljko je sebi priznao da joj iznad tankih i nevelikih usana dominira karakterističan nos, nimalo ženski, a opet lep, nos koji je njenom licu i ukupnoj pojavi davao nekakvu neodređenu neponovljivost. Na licu, osim možda diskretnih crta oko očiju, nije primetio da je našminkana. U njemu je lebdelo pitanje koje joj svakako neće postaviti, mada skoro da bi mogao da se zakune da ima jevrejske krvi. Konačno je zaključio da mu se Ronit bez svake sumnje dopada i požele da sreda i predstavljanje časopisa dođe što pre, kako bi još za konačni utisak o njoj video i njen nastup.

Kada je progovorila, prenuo se.

„Moram ti se zahvaliti za sve one savjete, bili su mi doista dragocjeni.“

„Ne preteruj“, pokušao je da se izmigolji iz neugodne situacije. Nije voleo da mu se zahvaljuju, imao bi tada utisak da tako postaje ovisan, da nešto duguje, ako ništa više, bar uljudnu zahvalnost, a to nije želeo.

„Ne pretjerujem, Simone, doista, zahvalna sam ti za sve“, reče uz širok osmeh da bi odmah potom mangupski dodala: „Šta bi ja bez tebe.“

„Ronit, draga moja, nemoj to da činiš.“

„Ma čuj, govorim ti iz duše, pa ti si toliko učinio za mene. Ti si odličan učitelj i urednik, to na što si mi ukazao jako mi je pomoglo. Da, da, bio si apsolutno u pravu.“

„Nisam hteo da te preterano pritiskam da rukopisu

udahneš još malo životnosti, da mu daš ritam malih ljudskih subjektivnosti, manira, siguran sam da će naš rad na drugim tvojim tekstovima, a verujem da ih imaš, biti još delotvorniji.“

„Ma, naravno, imam ih, kako da ne. I hoćemo, radićemo skupa. Mogli bi i kod mene, u Berlinu. Ili, zašto ne, naleto na Visu? Pa, biće to zadovoljstvo, a i potreban mi je neko ko me razume, Simone. Kada sam pročitala Vrisak, shvatila sam da si to ti. Da me možeš razumeti. Uh, to je bila baš žestoka priča, nije da me je dotakla, rasturila me je. Tupo sam sjedila ostatak noći i pokušavala da se sabrem. Rasplakala sam se kao dijete čitajući onaj zadnji dio o ljubavi“, onda je na trenutak začutala i mašila se paklice cigareta. Nakon što je duboko udahнула dim, nastavila je, kao sa nekakvim olakšanjem. „Doista, šta činiti sa svom tom ljubavi koja je u nama, Simone? O tome ti nisam pisala, željela sam ti osobno prenijeti utiske“.

Nije znao šta bi da joj kaže te je prećutao bilo kakav odgovor, jer je osećao da u tom trenutku u njemu nema odgovarajuće reči.

„Znaš“, nastavila je nakon nekog vremena, „Kada izgubim svaku nadu, kada više u sebi ne mogu prepoznati taj osjećaj, otkrijem nešto poput tvoje priče, i u meni se probude osjećaji, čini mi se da čak ni za mene ljubav nije izgubljena, da je tu negdje, u nama, oko nas. Prejaka je to sila, Simone, da bi jednostavno nestala“, onda i ona začuta zagledana u prazno. Nije primetila ni kada se noć sasvim spustila na ulicu, činilo joj se da je to sećanje jače od nje, ne može se otrgnuti porivu, kao da je ona neobično topla berlinska noć s kraja proleća neodoljivo mami; nije sigurna da li je to misli vraćaju u ono vreme ili to doista tetura među postavljenim stolovima u bašti pivnice Georgbroj na omalenoj raskrsnici koju tvore obala Špreje i početak ulice Propst.

I dok je među njima pulsirao muk, sa ulice se začu galama, a pivnica se počela ispunjavati larmom i bezbrižnim smehom mladog sveta.

„Šta se ovo dešava?“, začuđeno upita Ronit.

„Završeni su protesti“, reče joj, ne obraćajući pažnju na prolaznike.

„Kad prije?“, upita začuđeno. „Pa tek što su počeli. To nisu politički prosvjedi! Tako se nigdje ne protestira. To mu nekak dođe prije kao kakav hepening ili performans.“

„Teško je ovdašnji svet razumeti, ovde su i sahrane performansi. Ništa ovde nije dovoljno apsurdno i besmisleno da ne bi bilo tako normalno i podrazumevajuće. Fatalizam dobija svoj najapsurdniji pojava oblik. I kada su najočaj-niji, Srbi svoj očaj izvrću na sprdnju. Ni sebi ne veruju, od sebe samih kriju sebe, jer znaju da su spremni sami sebe bez zazora denuncirati. Znaš li da su davne '68., dok su se po Parizu studenti skupa sa radnicima sukobljavali i žestoko tukli sa policijom, dok se berlinski studentski pokret stojički suprotstavljao pa i uzvrćao koliko je mogao policijskoj brutalnosti, u Beogradu su se studenti te godine, nakon dobijenih dobrih batina, onako bosonogi, jer su usput bežeći od pendrečenja u novobeogradskom pesku pogubili obuču, okupili i egzaltirano zaigrali Kozaračko kolo. A zašto su igrali, verovatno se pitaš? Zbog prkosa policiji? Zbog svojih ostvarenih ideala? A ne, nikako! Bilo je dovoljno da im Tito kaže: ma da, boga mu poljubim, u pravu ste vi! I evo, ovde se nekako taj žalosni krug pravdoljubivih i slobodoljubivih iluzija o pripadnosti velikom i slobodnom svetu završava. Ovo i jeste samo hepening, možda pre karikaturalni omaž snovima. Pogledaj samo ta lica, da li ti liče na nezadovoljnike? Da li u njihovim očima vidiš rešenost da se bore, na primer za demokratiju?

„Baš i ne“, nećkajući se zaključio Ronit.

„Eto, vidiš. Istunjali su se u prijatnoj šetnji. Duvanje u pištaljku oslobađa i rasterećuje čoveka nagomilanih stresova. Psihološki ventil. Zdravo je to. Ali, kao što vidiš“, i pokaza joj na mladi svet koji je upravo nahrupio u pivnicu, „imaju oni energiju nakon šetnje i potrebu za provodom. Malo strpljenja, draga moja, za koji minut, ispuniti će pivnicu.“

„A mi?“, upita Ronit.

„A mi, pa mi ćemo da krenemo i usput možemo ćutati. Ima mnogo toga o čemu možemo da ćutimo, zar ne?“